

A montresori ütközet előzményeiről

TÖRTÉNELEM

Részlet

candidatus leiosz pan-thia Aristostratos
főtisztelendő atya

ARCOK TÜKRE, IDŐK SODRA

Című történelmi áttekintéséből

Rubastro Baradovik bíboros, a vízparti hadjárat vezére, az első hódító a világtörténelemben, akinek sikerült elvágnia Shadont a Gályák tengerétől és elfoglalnia tőle egy egész tartományt, nem érte be ennyivel. A birodalmi fősereget akarta. Bevette Shadon utolsó északi kikötőjét, mert tudta, hogy ezt egyik király és egyik egyház sem hagyhatja válasz nélkül. Aztán kiválasztotta a legalkalmasabb helyet a városba vezető déli úton, és csapdát állított.

Ha a tengerpart felé haladva kelünk át rajta, a Montresor-szorost – mely, mint beszélnek, valamely réges-rég elrejtett kincsről kapta nevét – jobbról a Dercall-hegy, balról a Cos-fennsík fogja közre. A Dercall magányosan álló orom, magas, meredek és szurdokokkal szabdalt, de nem kopár: az északi szelekkel érkező esők dúsan zöldellő erdőtakarót táplálnak rajta. Ha nem a szorost választjuk, hanem a másik irányban akarjuk megkerülni, könnyű dolgunk van: mindenfelől termékeny lapály veszi körül, kényelmesen eljuthatunk rajta a régi tengermenti útra, mely kijelölte a shadviki bíboros nevezetes vízparti hadjáratának vonalát.

A megközelítőleg kör alakú Cos-fennsík, az össze nem illő páros e másik tagja, alacsonyabb és szélesebb szomszédjánál, lapos és nyitott, kőmorzsalékos földjén csupán a legigénytelenebb gazok tengődnek. Peremén változó magasságú sziklafal fut körbe, mintegy kerítés gyanánt, amitől a fennsík hatalmas, csorba szélű kőkatlanra emlékeztet. E természetes védmű szinte megközelíthetlenné teszi a belső platót, két jeles pontot kivéve.

A szorosra néző szakasz teljes hosszában a sziklafal valamikor régen leomlott, a törmelékben vízmosások alakultak ki, ezen az úton a legkönnyebb feljutni a platóra. Az átellenes oldalon, amely a szorostól a legtávolabb esik, a sziklafal szintén meglehetősen kopott és foghíjas, itt azonban a katlanba befelé ömlő vizek mosták alá. Ehelyütt kapcsolódik ugyanis a fennsík a Nagy-Ferrelós hegyvonulatához, amelynek legkeletibb és legalacsonyabb csücskét képezi. A heglánc ezen az egy ponton nyúlik át Shadon határain, innen hatalmas ívben délre és nyugatra kanyarodik, távol minden civilizációtól, Ynev legkevésbé föltérképezett és legbarbárabb tájaira, melyekről felelősséggel még a legjelesebb geográfusok sem nyilatkozhatnak.

Rubastro Baradovik, ahogyan az egy kimagasló taktikushoz illik, rendkívül alaposan és körültekintően járt el hadállásai kialakításakor. A Montresor-szorosban hármass tagolású védelmi vonalat épített ki, néhány kisebb lovasegységgel az ellenlökésekhez. A tüztámogatásról a fennsík és a hegy alsó lejtőire rendelt íjász-századok gondoskodtak, a mágikus erőforrások volumenéről pedig talán elegendő csak annyit megjegyezni, hogy e napon több Ranagol-pap tartózkodott shadoni felségterületen – valamennyien a Montresor-szorosban és közvetlen környékén – mint a rákövetkező száz esztendőben összesen és együttvéve.

A szorosban, amerre az ellenséges főcsapást várta, a bárhol és bármikor bevethető mozgótartalék szerepét a bíboros egy igen-igen különleges egységre ruházta. Ezt közel négyszáz – részben shadviki, ám többségükben anyaországi – nemesúr és -hölgy alkotta, akiket Baradovik nem testületileg fogadott a zsoldjába, hanem egyénileg szerződött le mindegyikkel, néhány házassági és testvérpártól eltekintve. A fokozottan kiemelt bánásmódot az magyarázza, hogy valamennyien fiestínók voltak.

A fiestínókat illetően tömördek tévhit és félreértés kering a köztudatban. A felületes szemlélő általában harcművészeknek szokta nézni őket, noha távolról sem azok. A máskülönben kevésbé szerencsés gyilkolóművész megjelölés sem illik rájuk, hiszen ez a szó egyszerűen rendkívül magas fokon képzett bérgyilkost jelent, aki szolgálatait csillagászati áron kínálja. Ha már föltétlenül muszáj lefordítanunk e sajátságosan gorviki fogalmat, talán az ölművész változat lenne a legkifejezőbb. A fiestino ugyanis nem a harcot tekinti művészetnek, hanem az ölést. Szeret ölni, sokszor, sokféleképpen, minél hatékonyabban. Nem pénzért, nem elvből, nem indulatból, hanem pusztán az élvezetért, hogy milyen jól csinálja. Nem szadista, mert egyáltalán nem érdekli az áldozat szenvedése, sőt a kiléte sem; az ölés aktusában számára csak a saját maga személye fontos.

A fiestínókat az teszi igazán veszedelmessé, hogy a hatékonyságot minden körülmények között a kifinomultság és az esztétikum elé helyezik. A toroni vérnász egzotikus-erotikus szertartása számukra talmi majomparádé. (A költőiség egyetlen csökevénye, amelynek testületileg hódolnak, hogy az ölés aktusát eufemisztikusan Fiesta Ramieronak, a Ramiera Ünnepeinek mondják – innen a nevük az

öbölvidéki nyelvjárásban: fiestino = ünneplő.) Mivel az ölés valamennyi elsajátítható módozatában igyekeznek minél nagyobb jártasságra szert tenni, nem csupán külön-külön félelmetes harcosok, hanem csapatban is – elvégre az együttműködés a hatékonyság növelésének egyik formája. Rubastro Baradovik mozgótartaléka tehát létszámán messze túlmutató ütőerőt képviselt. Ami a szárnyakat illeti, a Dercall-hegyet corgák szállták meg, főként Shadvikból, ám néhány anyaországi szövetséggel kiegészülve: a környezeti- és a terepviszonyok itt kiváltképp kedveztek különleges harcmódoruknak. Igen nagy gondot fordított a bíboros a hegytől a tengerpartig terjedő síkvidékre, hiszen errefelé az ellenség egy gyors és határozott hadmozdulattal könnyen a hátába kerülhetett volna. Ezt megakadályozandó ide helyezte csaknem a teljes lovasságát, élükön az anyaországi lovagrendek segélycsapataival. Méltán félelmetes hírű ostromgépeit a Cos-fennsíkra vontatta föl, ahonnan szándéka szerint gyilkos zárótűzzel kellett volna elárasztaniuk a védőállások megrohamozásához följejlődő ellenséget. Mivel a harctér áttekintésére szintén ez a magaslat volt a legalkalmasabb, maga is itt rendezte be főhadiszállását, melyet személyes testőrgárdája, a Dea Macula lovagrend biztosított. Nem feledkezett meg hátul a ferrelosi átjáróról sem: a kegyetlenül nehéz terep miatt erről shadoni embervadászok figyelemvonó támadását várta, és corgákat rendelt az őrizetére.

Nem tartozik ugyan a szűkebben vett hadtudományok körébe, Rubastro Baradovik azonban kétségkívül számított és számíthatott az ellenség soraiban jelentkező meghasonlásokra. (Neki magának, miután Sercarappában szögesrácsra feszítette a Lélekösvény rend segélycsapatát vezető senecallót, aki megkérdőjelezte döntéseit bizonyos hadpostaszolgálati kérdésekben, nem voltak ilyen gondjai az anyaországi szövetségekkel.) Elvégre az ellene vonuló összbírodalmi fősereget kizárólag az északi tengerpart elvesztésének sokkhatása kényszerítette egy táborba, egyébként két király és két Domvik-egyház képviseltette benne magát, melyek kölcsönösen bitorlónak, illetve

eretneknek tekintették egymást, s idestova százötven éve több-kevesebb hévvel vagdalkoztak.

Különösen élesnek ígérkeztek az ellentétek a királyi haderők fővezérei, Alasandril Bel Estesso főherceg-trónörökös és Bethumabel Vil Galladran nagyhercegrégens között, akik nem csupán politikai, hanem személyes ellenségek is voltak. Ezidáig négyyszer csaptak össze seregek élén a harcmezőn, kilencszer fegyveres párviadalban és megszámlálhatatlan alkalommal különféle gúnyiratokban. Közös táborba szállásuk másnapján sor került a tizedik párbajra, melyben mindketten komoly sérüléseket szenvedtek. Kérdéssé vált, képesek-e egyáltalán a közös hadvezetésre; ehhez járult még, hogy bár mindketten tapasztalt parancsnok hírében álltak, egyikük sem háborúzott még soha északon. Egyes epés emlékiratok szerint a teológiai finomságokra kevésbé fogékony nagyhercegrégens a pyarroni istencsalád tagjának vélte Ranagolt, a sarkos gondolati sémákra hajló főhercegrónörökösnek pedig ismételten el kellett magyarázni, mi a különbség ellán és shadviki között.

Mindent mérlegre vetve úgy tűnik hát, Rubastro Baradavik bíborosnak – a Kosfejes Úr kedveltjének, a vízparti győzőnek, Ronella Ostorának – volt esélye rá, hogy megverjen egy birodalmi fősereget, még ha nem is egészen olyasfélét, mint Gallaphain vagy IX. Adaris dicső napjaiban. Mégsem sikerült neki, aminthogy sem azelőtt, sem azóta senkinek. Hiába készített elő mindent oly alaposan, számításai több helyütt hiba csúszott, s e hibák nemcsak a győzelmébe: az életébe is kerültek.

Az összbirodalmi hadvezetésen belül a súrlódások hamar elsimultak. Az egyházak között a vártnál kevesebb összezőrdülés történt. Az Isten Kardja lovagrend ugyan látványos gesztussal hazavonult a táborból, kijelentvén, hogy esküjük értelmében ők csak a szakadárok ellen kötelesek hadba szállni, mellettük nem; ezt a szövegértelmezést azonban még a főatyá

sem fogadta el, és Montresor után a rendnek évtizedekbe telt, míg le tudta mosni magáról a gyávaság bélyegét. A következő esemény pedig már egyfajta megbékélés felé mutatott: Tela-bierra és a koldusszék közösen kiadott körlevélben tiltották meg, hogy egyházszerkezeti ügyekben bárki az élőszentekhez folyamodjon megvilágosodásért – nyilván azzal a megfontolással, nehogy őket is belerángassák a szkizma örvényébe.

A főherceg-trónörökös viszálya a nagyhercegrégenssel szép csendben elaludt, aminthogy ők maguk is egyre bágyadtan jártak-keltek a táborban, s a hadvezetésben tanúsított kezdeti lelkesedésüket (mely főleg egymás parancsainak buzgó hatálytalanításában nyilvánult meg) előbb lagymatagság, majd teljes fásultság váltotta fel. Salmo városától fogva már egyebet sem csináltak, csak aludtak és aláírtak, a hadjárat rejtélyes módon mégis haladt, méghozzá zökkenőmentesen. Utóbb kiderült, hogy a Tela-bierrából a sereg mellé kinevezett főkrónikás, chon-taleiosz Bene Bossias tartotta őket mentális befolyása alatt; a rendes adminisztrációt feltűnés nélkül a maga kezelésébe vonta, mivel azonban a katonai ügyekhez nem értett, azok vitelével saját felelősségére az egyesült szabadcsapatok főtábornesterét, Dario Del Gadót bízta meg.

A szabadcsapatok hivatalosan nem tartoztak a birodalmi haderő kötelékébe. Kiváltságlevéllel bíró magánszemélyek toborozták és tartották fenn őket, javarészt a saját költségükön, valamicske koronátámogatással. Ezt a rendszert a szükség hozta létre: az első szabadcsapatok azokból az önvédelmi szövetségekből alakultak ki, amelyeket a Tarikamis-félszigeten kötöttek egyes városok és nemesi családok, mikor a gyászháború után Ranagol árnyékában találták magukat. Később egyre nagyobb szerephez jutottak a határharcokban, s ahogy a birodalmi hatalmasságok mind jobban belemerültek a saját belviszályaikba, lassan az egész teher rájuk hárult. Feltartóztatni nem bírták Shadvik szívós terjeszkedését, de legalább lassították valamelyest, és közben marták, ahol érték. Természetesen leginkább ellánok voltak, és a három ellán tartományból pénzelték őket – azaz mostanság már csak Carappóból, mert Cormasából nem sok maradt, Ronellából meg éppenséggel semmi. Ezt persze eléggé megsínylették, még akkor is, ha Carappóban amolyan hazafias különadóvá vált a fenntartásuk, és könnyen kést kaphatott a bordái

közé, aki megtagadta a hozzájárulást. Polgár és pór még csak mentesülhetett valahogy, ha koldusbotra jutott a kettőzött adóprésben, nemesembernek azonban nem volt méltóság: ha nincs pénze, álljon be közéjük verekedni!

Kemény és öntörvényű férfiak gyűltek össze a szabadcsapatokban, hamar haragúak és erőszakosak. Címre-rangra keveset adtak – ahhoz túl sok földönfutó báró és lovag forgott köztük –, az akaratra meg a hosszú emlékezetre viszont sokat. Furcsa új életkereteket alakítottak ki maguknak, örökletes és választott kapitányságokat, helyettes férjséget-apaságot, vásárrablási jogokat és a kalaptoll-viselet részletes szabályozását. A királyokért nemigen rajongtak, de nem utálták, inkább unták őket. Akadt közöttük, aki – valahányszor megkérdezték – pénzfeldobással döntötte el, most épp melyiküket tartja jogszerű uralkodónak. Domvik Atyához és az ő Hét Arcához viszont úgy ragaszkodtak, mint hetes poronty az anyacsecshöz; nem számított, hogy a koldusszék ugyanazt mondja, csak kicsit másként, ők szent irtózáttal hőkölte vissza a szakadároktól. A hitújítás szónak az ő hazájukban egészen másfajta felhangjai voltak...

És persze senkit a világon nem gyűlöttek úgy, mint azokat az ellán testvéreiket, akik meghallották ezen felhangokat, s nem bujdosztak mezsgyéről mezsgyére a kosfejes árnyék elöl, hanem bevárták és fejet hajtottak előtte.

Amikor Rubastro Baradovik elindította vízparti hadjáratát, Carappónak legkevesebb öt hercege volt, attól függően, hogy ki iktatta be, mikor váltott pártot és miért lázadt fel. Ez a szerencsés időzítés aligha lehetett véletlen. Az ellánok a szörnyű káosz dacára fegyvert ragadtak, ám nem a tartományi hadak – próbáltak azok is, de öt különböző helyre hirdettek nekik gyülekezőt –, hanem a szabadcsapatok meg a nemesi bandériumok. Ők kísérelték meg Ruminio fölmentését; ők vállaltak nyílt csatát Duarrénál; ők védték Novarcorenát, mialatt a messzi és csendes Irganóban összeült az első, sőt a második Békenagytanács – a harmadik, amin végre mind a négy érintett félnek sikerült egyszerre megjelennie, már nem találta ott őket. További négy Békenagytanács következett, látszatra a legcsekélyebb kézzelfogható eredmény nélkül, hacsak a díszes szólamokat és fogadkozásokat nem tekintjük. Közben azonban – ahogy már a dolgok

alakulni szoktak – mégis történt valami; s az együttes megtorló hadjáratnak, amellyel kezdettől fogva mindenki egyetértett, hosszú vajúdás után megszületett a részletes tervezete.

Ennek keretében a királyok és az egyházak közösen jegyzett kiáltványban hívták föl a szabadcsapatokat az összbirodalmi hadakhoz való csatlakozásra. Félzsoldot kínáltak nekik, és hogy nem fogják beolvasztani őket a reguláris seregbe: megtarthatják régi csapatkereteiket, külön hadszervezeti egységben, élén saját főtábornesterrel, akit a négyes vezéri tanács nevez ki a kapitányaik közül, de ők erősítik meg.

Ez az ajánlat mindkét félnek kedvezett. A birodalmi főserég tapasztalt, harcedzett katonákhoz jutott, szép számmal és olcsón; a szabadcsapatokat viszont, akik nem szoktak hozzá, hogy zsoldot fizetnek nekik, meglepte ez a bőkezűség. Örömmel fogadták azt is, hogy együtt maradhatnak: ők így szokták meg, a főserég pedig másként nem sok hasznukat vette volna.

Dario Del Gado hatalmas tekintélynek örvendett ebben a különös szabályokat követő társadalomban: amolyan fejedelemséget tiszteltek benne. Igazi kapitányi dinasztiából származott, csapatát még a szépapja nagyapja alapította, nem sokkal a gyászháború után. A poszt azóta nemzedékről nemzedékre öröklődött a családban, ugyan eléggé kacskaringós úton, de megszakítás nélkül, és mindig fiágon. (Óriási dolog ez, hiszen a szabadcsapatokban az örökletes kapitányság nem hitbizomány, csupán egy lehetőség, amely elvész és másra száll, ha nem élnek vele.) Járt hozzá egy ütött-kopott adománylevél is, valamelyik Adaris királytól a tizenegy közül. Del Gado egyszer kíváncsiságból megnézte a birtokot, amire szólt: látótávolságra esett a berranai Mantikorporalótól, a bíboros selyemhernyót tenyésztett rajta. Rengeteget jött-ment Shadvikban, szinte szórakozásból, s mindig figyelmesen tanulmányozta a tájat, az embert, a környezetét.

Távrolról sem a tudós kíváncsiság hajtotta. Ő vezette a legsikeresebb portyákat a határ túloldalára. Nem bután, kapkodva és kegyetlenül rabolt, hanem okosan, gyorsan és

kíméletlenül. És lelkifurdalás nélkül – mert számolt.

Ellentétben a legtöbb csapattal, az övének nem volt állandó, biztos pénzelője. Nem akarta lekötni magát, részérdek rabjává válni. Menekült nemescsaládokkal szerződött le, hogy tisztas jutalékért beszedje a nekik járó adót a régi birtokaikon. Ezt még a szabadkapitányok többsége is túl kockázatosnak vélte – hisz ki tudja, melyik ártalmatlannak tűnő hegyi falu rejt harcra fegyverkezett corgát? Del Gado azonban imádta a kockázatot. Kurjantva-kacagva vágatott szembe vele, és húzta magával az embereit. A neve csatakiáltássá vált a szájukon. A portyáit megverselték, megénekelték. Nagy büszkeség volt hozzá tartozni, tűzbe mentek volna érte mindannyian. Talán ezért lett belőle főtábornester, talán azért, mert annak a viharvert okiratnak akadt egy másodpéldánya a shadoni koronalevéltárban, melyen az adományozó király sorszámnevét is feltüntették, és ez –

III. Adaris – régibb múltat sugallt, mint nem egy hercegi családé? Így vagy úgy, vakszerencse vagy éleslátás – ez a döntés ütötte rá a fekete pecsétet Rubastro Baradovik sorslevelére.

2003.08.19.

Szerző: Kornya Zsolt

Forrás: LFG.hu

Szerkesztette: Magyar Gergely

A cikk az LFG.hu oldalon pár részlettel kiegészítve Történeti kommentárok az Amíg a vas vág című regényhez címmel jelent meg. A cikk megjelent folytatásaival kiegészítve, A shadoni belháborúhoz címmel a Fantasycentrum oldalon is.